

גמרא

43 ביחוד של עץ תאנה, ופשוו – ותלשו כדי להילחם בגייס, וקחור
 44 את הגיים לאחוריו, אמרתי לו יישר כחך אריה, אמר לי אותו פלוני,
 45 ופה פונקת לשמי שאכן כך קורין אותי בעירי יונתן בן יונתן, אריה
 46 דמכפר שיהיה וממעשה זה נודע לי שמו ושם עירו. לאחר ימים
 47 חלה בעלה של האשה ומה, ועל כן אני מעיד שאשתו מותרת
 48 להינשא. אמר לו רבי טרפון, וכי לא כך אמרת לי, ששמו של המת
 49 הוא יונתן בן יונתן דמכפר שיהיה אריה, כלומר ש'אריה' הוא השם
 50 של הכפר ולא כינויו של האיש. אמר ליה העד, לא כך אמרתי,
 51 אלא כך אמרתי לך, יונתן בן יונתן שכינויו אריה דמכפר שיהיה. וכן
 52 דקרב עליו בדרישה וחקירה שנים ושלשה פעמים, וכיון העד את
 53 דבריו. והשיא רבי טרפון את אשתו על פי עדות זו. הרי שהצריך
 54 רבי טרפון דרישה וחקירה בעדות אשה, ולא כפי שנתבאר
 55 בברייתא הראשונה.
 56 מתרצת הגמרא: תנאי היא – נידון זה אם צריך דרישה וחקירה
 57 בעדות אשה נחלקו בו תנאים. דתנאי ברייתא, אין בודקין עדי
 58 נשים – עדים המעידים לאשה שמת בעלה בדרשה וחקירה, דברי
 59 רבי עקיבא. רבי טרפון אמר, בודקין בדרישה וחקירה. וכיון
 60 שמצינו שנחלקו תנאים אם עדות אשה טעונה דרישה וחקירה יש
 61 לומר שאף שתי הברייתות דלעיל נחלקו מהי דעת רבי טרפון בזה.
 62 הגמרא מבארת את המחלוקת: וקמפלגי – ותנאים אלו נחלקו
 63 בדרבי תנאי, דאמר רבי תנאי, דבר תורה – מדאורייתא אהד דיני
 64 ממונות ואהד דיני נפשות שרים בדין זה, שעדים נאמנים על כך רק
 65 בדרשה וחקירה, שנאמר (ויקרא כד כב) 'משפט אהד יהיה לכם, הרי
 66 שהשוה הכתוב דיני ממונות לדיני נפשות, וכשם שצריך בדיני
 67 נפשות דרישה וחקירה אף בדיני ממונות צריך. ומה פנים אמרו
 68 חכמים שדיני ממונות אין צריכין דרישה וחקירה, כדי שלא תגעול
 69 דלת בפני לוי, שאם נצריך דרישה וחקירה בעדות על דיני
 70 ממונות, ימנעו האנשים מלהלוות שיחששו שמא יכפור הלוה
 71 בהלוואה, וכאשר המלוה יביא עדים ובית דין יחקרו אותם, יתכן
 72 שיטעו בפרטים ויבחישו זה את זה ותתבטל עדותם. ולפיכך הקילו
 73 חכמים וביטלו את הדרישה וחקירה בדיני ממונות.
 74 ומעתה קמאי קמפלגי – במה נחלקו רבי עקיבא ורבי טרפון בעדות
 75 אשה. מר – רבי עקיבא סבר, בין דאיבא בתובה למשקל – כיון
 76 שיטענו ממון של כתובה שתיטול האשה על פי עדות זו, בעדות של
 77 דיני ממונות דמי [נחשבת] שתיקנו בזה חכמים לפטור מדרישה
 78 וחקירה. ומר – רבי טרפון סבר, בין דקא שרינן אשת איש לעלמא
 79 – כיון שעל פי עדות זו אנו מתיירים אשה שהיא בחזקת 'אשת איש'
 80 להינשא, בעדות של דיני נפשות דמי שצריכה דרישה וחקירה.
 81 הגמרא מסיימת את המסכת בדברי אגדה: אמר רבי אלעזר אמר
 82 רבי תנאי, תלמידי חכמים מרבים שלום בעולם, שנאמר (ישעיה נד יג)
 83 'וכל בנותי למודי ה' ורב שלום בנותי'.

1 שנינו במשנה שחכמים טענו לרבי עקיבא, אם האמינו חכמים
 2 לפונדקית כל שכן שיש להאמין לעדות של כל אשה אחרת.
 3 שואלת הגמרא: מאי גריעותא דפונדקית – מהו החסרון בפונדקית
 4 שעדותה גרועה מכל אשה אחרת. משיבה הגמרא: אמר רב כהנא,
 5 פונדקית זו עובדת פוכבים היתה שאינה בתורת עדות, ונאמנותה
 6 היא בכך שמסכה לפי תומה היתה, שכן אמרה, זה מקלו וזה
 7 תרמילו וזה קבר שקברתי בו.
 8 הגמרא מסייעת לביאור זה מברייתא: וכן תני אבא ברית דרב
 9 מניומי בר חייא, פונדקית עובדת פוכבים היתה, ומסכה לפי תומה
 10 היתה שהרי אמרה זה מקלו וזה תרמילו וזה קבר שקברתי בו, ולכך
 11 האמינו לה.
 12 מקשה הגמרא: כיצד יתכן שהפונדקית הסיחה לפי תומה, והא
 13 איה חכמי קאמרי לה – והרי בני לוי שאלוה תחילה איה חברנו,
 14 וכיון שהשיבה להם על שאלתם, אין זה נחשב 'מסיח לפי תומו'.
 15 מיישבת הגמרא: בין דהויתניהו כבאי – כך היה המעשה, שמיד
 16 שראתה הפונדקית שהם שבים החלה לבכות, ואז אמרו לה איה
 17 חכמי קאמרי להם מת וקברתי. וכיון שפתחה היא תחילה בככי,
 18 נחשבת 'מסיחה לפי תומה'.
 19 הגמרא מביאה ברייתא ודנה בדבריה אם צריך דרישה וחקירה
 20 בעדות אשה: תנו רבנן בברייתא, מעשה באדם אחד שבא להעיד על
 21 האשה שמת בעלה לפני רבי טרפון, כני, היאך
 22 אתה יודע בעדות אשה זו, כלומר, מה ראית ומנין לך שמת אותו
 23 אדם. אמר אותו עד לרבי טרפון, אני והוא – בעלה של האשה היינו
 24 הולכים בדרך יחדיו, ודרך אחרינו גיים – גרוד של חיילים, להזיק
 25 לנו, ונתלה בעלה של האשה ביחוד [ענף] של זית, ופשוו –
 26 ותלשו מן העץ ועשה ממנו מקל להילחם עם החיילים, וקחור את
 27 הגיים לאחוריו, אמרתי לו אריה יישר כחך, כלומר, גיבור חיל אתה
 28 ויש לך לב אריה. אמר לי אותו פלוני, מנין אתה יודע שאריה שמי,
 29 אכן כך קורין אותי בעירי יונתן בן יונתן, אריה דמכפר שיהיה
 30 [כלומר שלא היה שמו 'אריה', אלא שכן כינו אותו גם בעירו על
 31 שם גבורתו, ושמו היה יונתן ברבי יהונתן]. וממעשה זה נודע לי מה
 32 שמו ושם עירו. לאחר ימים חלה אותו האיש ומה, ועל כן אני מעיד
 33 שמת יונתן בן רבי יהונתן. ועל פי עדות זו השיא רבי טרפון את
 34 אשתו.
 35 מקשה הגמרא: וכי סובר רבי טרפון דלא בעי דרישה וחקירה בעדות
 36 אשה, ומשום כך התיר אשה זו בלא לבדוק אם העד מכון דבריו,
 37 ובלא לחקור באיזה יום ובאיזה שעה ראהו. והתנאי בברייתא
 38 אחרת, מעשה באדם אחד שבא לפני רבי טרפון להעיד עדות לאשה
 39 שמת בעלה, אמר לו רבי טרפון, כני, היאך אתה יודע עדות זו – מה
 40 ראית ומנין לך שמת, אמר לו אותו העד אני והוא – בעלה של
 41 האשה, היינו הולכין בדרך יחדיו, ודרך אחרינו גיים, ונתלה הבעל

הדרן עלך האשה בתרא וסליקא לה מסכת יבמות

אגרות קודש

בי"ה, י"ח שבט, תשט"ז

ברוקלין.

האברך הו"ח אי"א מלאכתו מלאכת שמים

מו"ה חיים שי

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכתבו מדי' שבט עם המוסגר בו, ובטח ניצלו את יום ההילולא באופן
 המתאים בהנוגע לעצמו ובהנוגע להשפעה בכל הסביבה, שהרי זהו הי רצונו הפנימי של בעל ההילולא
 כלשון המשנה, אוהב את הבריות ומקרנן לתורה, אפילו שנקראים בשם בריות בעלמא (תניא פרק ל"ב)
 ולקרנן לתורה, ולא לקרב ולהתאים (צופאסען) התורה אליהם, וכמדובר בהתועדות דיום ההילולא...